

Un. 2317
Biblioteca Universității
(2 exempl.)
SIBIU

PROPRIETAR: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Care de două ori pe săptămână prin îngrădirea
Comitet de redacție.
Atelierete tipografică „Astra” nr. 102.
Pagini 4-6-8 lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GLBARIȚIU

ȘI SFINȚIT DE LUPTUL PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tr. 1513
Abonamentul anual lei 300. Autorități și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 74 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Miercuri 29 Septembrie 1943

Anul 106

„Astra” la Sibiu

de Ion Chinezu

Pentru a treia oară, Adunarea generală a „Astrei” s'a ținut, în zilele de 25-26 Septembrie, în cadrul șilnic pe care conștiința noastră și spiritul „Astrei” nu le-au acceptat niciodată!

Căci „Astra” — care n'a fost gândită de întemeietorii ei nici ca o Societate Academică, nici ca o orgolioasă instanță de suveran și exclusiv îndreptar al vieții românești ardelenice, — a reușit, în schimb să devină, în cel 82 de ani al existenței ei, cea mai largă, cea mai cuprinzătoare expresie a sufletului românesc din Transilvania.

„Astra” nu este — și nu a fost niciodată — o instituție cu reguli și cu obiective fixe. Statutele ei nu-i pot prescrie drumul de urmat și dările de seamă nu-i pot cuprinde în întregime realizările, pentru bunul cuvânt că viața nu se lasă captată în proiecte calligrafice în abstract și nu se poate secătui în măsurători și cifre: cea mai de prefer parte a ei.

Sămburele misterios în care se concentrează elanul, patima viitorului, încordata voință de a-și tăia, printre toate stâncile de potrivnicie, drumul propriu, scapă acestor socoteli.

„Astra” a fost și rămâne unealta de coordonare a tuturor energiilor românești din Transilvania, holta arcuită peste toate năzuințele acestui chinut și mândru pământ românesc, numitorul comun al unei diversități agitate.

Rostul „Astrei” nu poate fi înțeles așa dar, decât raportat la totalitatea vieții românești, la substanța ei de totdeauna.

„Astra” postulează deci o viață românească integrală, o plenitudine nestirbită a acestei vieți.

Nicăieri ca în adunările ei anuale nu se poate măsura adâncul monstruoșității în care trăim azi.

Aceste adunări, din ultimii trei ani, vor rămâne un document de înfinită tristețe a istoriei Transilvaniei.

Adunarea din Sibiu a adăugat acestei tristeți un accent nou: accentul unei dureri înăbușite, al unei revolte surde și reținute, al unui prelung vuleț subteran.

A fost în aceste zile sibiene o atât de arzătoare dorință de revenire a marelui, a unei dreptăți reparatoare, încât nu putem crede că în fața ei însuși destinul ar putea rezista.

Și nu va rezista!

Citiți și răspândiți
„Gazeta Transilvaniei”

Pagina muncitorului

de

Dr. N. Căliman

Se împlinește încă un gând vechiu și scump al nostru, de a sta din acest loc de vorbă cu muncitorul. De pe pedestalul înalt moral și național al „Astrei” și al „Gazetei Transilvaniei”.

I s'a vorbit din aceste locuri de multe zeci de ani țaranului nostru. I s'a vorbit totdeauna cinstit și național, i s'a vorbit românește. Nu s'a încercat niciodată să fie dus țaranul pe căi, care ar fi fost în contra intereselor sale.

Aceste două instituții, „Astra” și „Gazeta Transilvaniei”, au avut totdeauna, ca unul din scopurile lor de competență, ridicarea morală, culturală și economică a țărănimei. Fiindcă știau că aceasta însemna totodată și întărirea și înălțarea nației române către culmi tot mai înalte și mai înalte. Pentru aceste două instituții n'au existat clase sociale. A existat totdeauna numai o singură nație românească ce cuprindea pe toți Români.

Așa a fost în trecut. Când nu aveam, decât țărănime.

Și așa va fi în viitor, când, pe lângă aceasta avem și muncitorime orașenească. „Astra” și „Gazeta Transilvaniei” vor continua drumul de până acum. Vor apăra totdeauna interesele tuturor Românilor.

Dar să fim bine înțeleși. Noi suntem liberi. Nu apărăm, cum n'am apărât nici în trecut, caste și clase, nu suntem în serviciul nici unui regim. Noi stăm numai în serviciul nației române și avem un singur stăpân: tot nația română. Și astfel

vom putea apăra numai interese care pot fi încadrate în interesele nației românești. Fie aceste interese țărănești, fie ele muncitorești. Deci interesele țărânilor și ale muncitorimii, încadrate în interesele nației române, vor fi totdeauna apărate de noi.

Așa că muncitorimea noastră poate să-și pună în această privință toată încrederea în noi. Să creadă în cuvântul nostru spus din acest loc. Nu-l vom minți niciodată pe muncitor. Ii vom spune totdeauna adevărul adevărat. Ii vom apăra interesele drepte în contra oricui. Dreptatea noastră va fi și dreptatea lui. Și adevărul lui va fi și adevărul nostru.

Să știe însă muncitorimea noastră un lucru. Să nu-și aștească privirile în alte părți și urechea să nu asculte alte șoapte. Să-și îndrepte privirile numai către nația română, și cu urechea să asculte numai șoaptele și durerile poporului român de pretutindeni. Fiindcă, să mai știe muncitorul nostru încă ceva: numai atât timp va fi stăpân pe munca și dreptatea sa, cât timp va sta sub scutul nației române, și cât timp aceasta-i va putea apăra și munca și dreptatea.

Nicio internațională din lume nu-l va putea apăra.

Când va ajunge muncitorul nostru să nu mai fie apărat de nația sa, să știe că nu va mai fi stăpân nici pe munca sa, ci rob va fi el altora.

„Cântecul clopotului” la Români

Proba lui M. Pricopie în comparație cu proba lui N. Ionescu

de Ion Gherghel

Ca și traducătorul dela *Revista Limbii și Culturii Germane*, s'a străduit și M. Pricopie — în *Analele Dobrogei* — să se încadreze în cadențele ritmice ale originalului. Dacă din punct de vedere ritmic traducătorul Nicolae Ionescu a săvârșit o muncă apreciabilă, la antecesorul d-sale ritmul e uneori șovăelnic, iar eliziunile nenaturale sugrumă, pe alocuri, libertatea versurilor, ca bunăoară în

*Fearb'alamă și costor (sic!)
Curg'apoi cu zor
Bronzul tare și format
Cum e bun cu adevărat.*

Are și Dr. Nicolae Ionescu numeroase păcate de rimă în tălmăcirea sa,

uneori supărătoare, ca de ex. în versurile:

*Tremurând mireasa-și pune
Coronița și năframă.
Clopoțele-incep să sune,
La petrecere ne cheamă.*

Aici expresia „cheamă” a scos din traista versificatorului cuvântul „năframă”, denaturând prin acest păcat de rimă imaginea din model, (fapt ce se petrece aproape totdeauna când potrivim vorbele, în traducere, făcându-le cu de-a-sila să rimeze, în loc să potrivim ideile, urmând cursul ce-l indică acestea)

Iată și un alt exemplu:

*Roșind pe urma ei se duce
Dorind din suflet să-i vorbească;
O floare — să nu se usuce
I-ar da, ca să se-impodobească.*

Oare acesta să fie motivul gingașei atenții? Tânărul oferă iubitei sale, floarea de teamă că aceasta se va ofili?!

Păcatele de rimă duc de multe ori la imagini stălcite, de-ți vine să te crucești! De aceea e mai de preferat o traducere mai sgrunțuroasă din punct de vedere formal, dar care să salveze cât mai mult din comorile fondului, decât una netedă, — frumos răsunătoare prin potrivirea artificială a rimelor — dar stearpă și denaturată, în care nu mai găsești decât prea puțin din zestrea poetică esențială a modelului.

Trecând la M. Pricopie constatăm că și la dânsul alergarea după rime merge, uneori, până la făurirea de expresii nenaturale ca de ex. „puternicie”. totuși privită în întregime, tălmăcirea sa e destul de corectă și dacă n'ar fi făcut și dânsul — ca și celalalt tradu-

Continuare în pagina 3-a

INSTANTANEE

Umbra păcatului

In anii adolescenței mele petreceam verile aproape regulat într'un mic sat din apropierea Făgărașului, însoțind pe un unchiu al meu care era de fel din partea locului. In satul acesta, așezat la poalele unei păduri de stejari era și o baie primitivă, dar a cărei apă — spuneau bătrânii — a făcut minuni. Au venit oameni sprijiniți în cărți și s'au întors teferi și sănătoși.

Nu mă interesa baia, nici puterea tămăduitoare a apei verzui în care înnotau broaștele; în vârsta aceea fericită, când încheieturile îți sunt flexibile ca ale felinelor, surâzi la gândul că îți s'ar putea întâmpla și ție odată să cauți vindecare în nămolul murdar și să te scalzi în apa verde cu broaștele la un loc. In satul mic căutam atunci altceva. Era 'n viața simplă a plugarului un ritm care mă fermeca asemenea unei melodii necunoscute mie până atunci. Era nou pentru mine amărul, inserările, care făceau să defileze pe ulițele largi care încărcate și cirezile de vâcl în sunetul tălângilor. Viața ce se înfiripa odată cu mijirea zorilor din ogradă în ogradă, scârțâitul cumpenelor de fântâni, cântecul cocoșilor, toate 'mi erau nouă și dragi.

In casa unde locuim noi, o casă țărănească la fel cu celelalte, cu patul învelit în scoarțe peștrițe și încărcat cu perne până sub grinzi, cu pereții împodobiiți cu ulcioare și blide de lut, acolo, sosit într'o vară și ceru sălas un om ciudat, un bărbat între 45—50 de ani, îmbrăcat nemțește, c'o pălărie sură cu boruri late ce-i acoperea ochii și-o valiză de piele în mână.

Venise la băi să-și vindece reumatismul. Purta numele unei insecte foarte supărătoare când e vreme de ploaie. De unde venea, cine era omul acesta tăcut, nu știa nimeni. Eu nu l-am văzut răzând niciodată cât am fost împreună. Dacă vorbea cu cineva — cu unchiul meu sau cu gazda casei — își făcea de lucru cu câte un obiect oarecare, mototolea o hârtie sau miez de pâine, se juca cu colțul batistei sau cu lanțul dela orologiu ca să nu întâlnească privirea celui cu care vorbea. Ochii aceștia umbriți de borul pălăriei nu oglindău răutate, ci teamă și durere.

In sat se vorbea că el ar fi ucis pe cineva. In valiza ce-o purta cu sine era o casetă plină, îndesată cu bancnote, care pururea era deschișă; o lăsa în lipsa lui acasă, la îndemâna ori și cui, dar nimeni nu tindea la banii aceia stropiți cu sânge. Oricât de sărac, un om nu primea să fie ajutat de el. Intr'o seară, stând în jurul mesei împreună cu ai casei a mărturisit, așa cum și-ar fi spus șieși, fără să privească pe nimeni: „Eu n'am ucis, dar am știut și n'am împiedecat“. Apoi ridică ochii îngrozit la noi, speriat parcă de ce spuse.

Intr'o zi a dispărut din sat și n'a mai fost văzut de nimeni. La vreo câ-

CALEIDOSCOP

de Lucian Valea

La Arad...

apare de câțva timp un nou ziar — Tribuna Română. — Scrisă cu nerv și competență, Tribuna Română pune la dispoziția cititorilor săi o pagină culturală unde se pot întâlni nume dintre cele mai cunoscute ale literaturii tinere ardelenene. Pornind dela d-l Petre Pascu — poet de reale resurse lirice — care este — după cât se pare — animatorul acestei pagini culturale și până la colaboratori, cum sunt: Ștefan Aug. Doinaș, Lucian Emandi, Fenix (pseudonim ce ascunde obiectivitate și competență critică), grupul dela Tribuna Română a pornit pe un drum pe care îi așteaptă cele mai alese împliniri. Este ceea ce urăm confrăților dela Arad.

Grupul de scriitori...

dela București din care fac parte distinși reprezentanți ai literilor românești: Ion Minulescu, Virgil Carianopol și Al. Cazaban, a propozit în orașul nostru aranjând o

frumoasă șezătoare literară la care și-au dat concursul și doi din scriitorii brașoveni: T. M. Welther și Lucian Valea. Verva mereu tânărului Minulescu, liniștea și dărzenia mult simpaticului Carianopol încadrată de bonomia caldă de „père“ balsacian a maestrului Cazaban, au făcut din spectacolul dela teatrul Astra o biruință.

Există...

undeva departe o tipografie la care se tipărea o revistă de nivel european Revista se chema „Gând Românesc“ iar animatorul ei era d-l prof. Ion Chinezu. Ne amintim de ea, fiindcă după toate semnele vremii, nu peste mult timp, tipografia de acolo de departe va da graiu paginilor revistei domnului Chinezu care va trebui mai întâi de toate să însemneze o redeșteptare și un aspru rechizitoriu. Așteptăm ceasul cu același suflet cu care am aștepta sfânta cuminecătură. Și va veni în curând!

Dacică

Mai bine mort decât cu fruntea'n lut,
Decât umil și'nfricosat de câni;
Călăi, mi-ați bea voi sângele din mâni
Dar aș pieri curat și nu vândut!

Eu nu-s femeie să acopăr sâni;
Voința mea o știți dela'nceput
Și patria ca Iuda n'o sărut
Oricât ați fi de cruzi și de păgâni.

Eu moarte cer, doar moarte dela voi
Și nu cerșesc a lașilor trăire
Când urc pe culmi alături de eroi.
Cu sufletul vândut n'al fericire,
Luați-vă dar mila înapoi
Că'n moartea de viteaz e mântuire.

de Tudor Al. Dan

teva luni mai târziu a fost pescuit un cadavru în Olt și-am auzit pomenindu-se numele lui.

Ce s'au făcut acei bani blestemăți, nu știu. S'au dus poate cu el la fundul apelor? Erau banii lui Iuda.

Intr'o zi am citit în ziar necrologul soldatului Grigore M. Căzut la datorie. A fost poate vr'un nepot care prin moartea lui de erou a ispășit de sigur și păcatele nenorocitului său unchiu sau bunic.

Ecat. Pitiș

Curierul „Astreii“ Brașov

Cei care ne-au adus fotografia pentru „EROII NOȘTRI“ din comunele Bod, Tohanul Nou, Vlădeni, Holbav, Râșnov, Araci, Sânpetru, Crizbav și Purcăreni sunt încunoștiințați că și le pot ridica dela redacție, în orice zi de lucru, între orele 9—13, 15—19.

cător din Constanța — interpretări greșite, s'ar putea trece peste greșelile pur formale. Dar iată că M. Pricopie, schițând portretul tânărului cade în aceeași greșală, considerându-l — ca și N. Ionescu — împodobit cu epitete de laudă ce le rezervase Schiller pe seama fetei:

Ca un tablou, căzut din ceruri
Cu ochi sfioși, obraz roșit,
El va privi către fecioare...

Și tot la fel se îndepărtează și M. Pr. — deși în altă direcție — dela sensul din original, când tălmăcește:

Ca și stelele n tărle,
Liber de-orice datorie
Tot flăcăul seara cheamă,
Măistrului să stea i-e teamă.

Da de unde să-i fie teama măistrului! — Dimpotrivă! El stă și muncеște și chibzuește până 'n noapte.

Are însă, în schimb, și M. Pricopie părți luminoase în tălmăcirea acestei complicate poeme. Când ajungi cu lectura la o astfel de oază, e o adevarată desfătare spirituală:

O, gingaș dor, speranță dulce,
O, timp de aur al iubirii!
Deschiș e cerul, iar în suflet
E greu belșugul fericirii...

In general însă stilul traducerii suferă de rigiditate, și lipsește suplețea și coloarea, imaginile plutesc adeseori în vag. Citiți cu atenție următorul pasagiu:

Vai, când în inima cetății
Revolta, liniștit, apare,
Poporul și rupe singur jugul
Și-și cată singur de scăpare.
Și tras e clopotul de funii,
Revolta peste tot vibrează,
Iar cel sortit să sune păcii
Lozınca forței o'ntonează.

.....

Vai celor ce la orbii veșnici
Lumina lor vor s'o 'mprumute:
Nu luminează, arde numai,
Prin ea sunt țările pierdute.

Alteori traducerea incoloră și lipsită de pregnanța necesară se pierde într'un obscur semnificativ ca în versurile:

Blândă pace,
Armonie,
O, rămâneți
Ca prieteni în oraș.
Soarele să nu răsară
Dacă hoarde de războiu
Vor străbate această vale,
Dacă cerul
Mult spre marginile zării
Sângerat.
In spre sate, spre orașe
Numai focuri îl străbat.

Cum ajunge traducătorul M. Pricopie la „Soarele să nu răsară“?? „Möge

PREDICI ÎN PUSTIU

Reguli sfinte

Un prieten îmi spunea nu demult: „Mai lasă sufletul și pe Dumnezeu și scrie de pericole mari și urgente: de câinii vagabonzi și turbați, de sgomotul inutil distrugător al sistemului nervos al mașinilor și clacsoanelor“.

Slavă Domnului câinii turbați nu sunt însă așa de mulți, de sgomot de mașini suferă mai mult populația din centrul orașelor mai mari, dar de leac sufletesc are nevoie fiecare suflet, căci nimica nu-i mai general și mai universal decât insuficiența morală a ființei noastre. Am spus-o întotdeauna, din cele 3 componente ale ființei noastre: intelect, moral și fizic, cea mai neglijată componentă este moralul, deși aceasta are nevoie mai mult de educațiune în viața întreagă.

Iată bunăoară câte tragedii familiare, câte căsnicii distruse, câte divorțuri ar putea fi evitate, dacă deasupra patului conjugal s'ar păstra cuprinse în ramă de aur câteva din cuvintele sfinte, pe care preotul le rostește la taina cununii și care le intră pe o ureche și le iese pe cealaltă, la cei mai mulți din căsătoriții de azi:

„Patul lor neîntinat îl ferește“ — dar în cele mai multe căsnicii de azi — nu mai e modern să fie un singur pat, ci paturi deosebite și în camere deosebite.

„Viața lor cea dimpreună fără prihană a-și petrece: binevoiește Doamne“. Fără de prihană, spune biserica, dar pe noi dacă ne-ar pune cineva să ne numărăm prihanele, așa de multe ar fi, că nici n'am putea să le înșirăm.

„Mărit să fii mire, ca Avram... umblând în pace și lucrând întru dreptate poruncile lui Dumnezeu, mărită să fii tu mireasă, ca Sara... veselindu-te cu bărbatul tău și păstrând hotarele legii, ca așa a binevoit Dumnezeu“.

„Dă Doamne ca robul tău să fie cap femeii sale, precum și roaba ta să fie plecată bărbatului său, ca prin aceasta să fie nestrămutată unirea lor, până la sfârșit“.

Deoarece în aceste reguli sfinte se cuprinde toată liniștea și fericirea unei căsnicii, dacă aș fi cap de biserică le-aș tipări în sute și mii de exemplare, ca preotul să le înmâneze celor tineri la orice căsătorie și aceștia să le păstreze, puse în ramă aurită, deasupra patului conjugal, ca să se culce și să se deștepte din somn, cu aceste cuvinte mari, până ce au intrat în sângele și subconștientul nostru, cum a intrat bunăoară instinctul de nutrițiune.

Dr. M. Suci-Sibianu

„Der Tag erschelnen“ o fi oare vreo apropiere de expresia maghiară „a nap“, care înseamnă în limba germană atât „Tag“ cât și „Sonne“. Tălmăcitorul a cântărit verbul „erschelnen“ = „a-și face apariția“. — Cine-și face apariția? — „Der Tag!“ Așadar „Tag“ va fi însemnând — ca și în limba maghiară — atât „zi“ cât și „soare“. Și astfel a răsărit, pe semne, soarele în loc să apară zorile zilei sau, mai bine zis, să nu sosească niciodată ziua când (nu „dacă“) se vor năpusti hoardele barbare în această vale liniștită.

Tălmăcirea lui Pricopie — apărută în al treilea deceniu al veacului nostru în Analele Dobrogei nu prea poate să ne facă mare cinste literară.

Nu tot ce este contemporan e superior vremurilor trecute și adeseori după un suș glorios urmează — și 'n literatură — câte-un povârniș prăpăstios.

Statul polițist

de Ion Bozdog

Când terenul unei clădiri este șubred, oricât ai vopsi și înfrumuseța exteriorul ei, nu-ți poate liniști inima și nu-ți poate asigura traiul tihnit. La orice bătaie de vânt, la orice sguuire seismică troznesc încheieturile, clădirea balansează și cei dinăuntru ei au impresia continuă a prăbușirii.

Mai îngrijorat este stăpânul, dar și vina principală e a sa. El n'a cunoscut terenul, care n'a fost al lui din'un început, l-a acaparat pe căi nedrepte dela proprietari cinstiți. A stors prin vicieșug titluri de stăpânire dela moștenitori increzători și blajini și'n grabă mare și-a extins și mărit clădirea, îngrijindu-se de sine și aruncând pe ceilalți claie peste grămadă.

A crezut dela început că e de ajuns să se declare stăpân pentru ca toți să se și simtă bine. Când a început să observe că vechii proprietari dau semne de nemulțumire și când, sub povara nedreptăților, aceștia încep să se miște mai violent, a luat măsuri tot mai aspre și mai neomenești împotriva lor, schingiundu-i adeseori și făcându-le mereu reproșuri că-i primejdiesc casa în care ar trebui să se simtă fericiți...

Dela vorbe a trecut la fapte, dela amenințări la pedepse și maltratări.

Când murmurul nemulțumirilor lăuntrice s'a înfățișat și când neliniștea era mărită și de norii și turtunile ce se vesteau, stăpânul a recurs la vorbe dulci și rugăminți de îmbănzire, dar, în ascuns, l-a urmărit și spionat pe locatarii săi cu atât mai mare strășnicie, mai ales când aceștia, simțind în apropierea lor neamuri de același sânge, au vădit prin semne de curaj că se vor răzima pe ajutorul lor frățesc, la un caz de prăbușire ce ar veni.

Subt ani și secole de nedreaptă stăpânire a trăit și neamul nostru, iar când și-a căutat legăturile cu frații, somnul stăpânului a fost greu turburat și a început să vadă și să simtă că totu-i este străin și dușman. De aceea orice vorbă, orice mișcare a supușilor săi se prefăcu în coșmar ce-l tortura. Pretutindeni și în toate vedea numai dușmani, conspiratori și ațățători la revolte și răsturnări.

Lucrurile cele mai inofensive luau proporții înspăimântătoare pentru el.

O carte românească era un dușman al statului, un chip sau o fotografie istorică se transforma într'un idol care fascina poporul și-l răsvrătea împotriva ordinii de stat. Trecerea unui fruntaș din vechiul regat prin Transilvania, oprirea lui în Brașov sau în alt oraș câteva ceasuri, cauza nopți de insomnii guvernului, al cărui președinte dirija personal controlul și dicta măsurile contra aștorfel de răzvrățitori.

Să răsfoim puțin prin rapoartele confidentiale și ne vom convinge de ceea ce înseamnă „stat polițist“.

Primpreztorul din Codlea la 10 Aprilia 1895 raportează Prefectului: „postul de jandarmi din Vulcani a confiscat din casa văd. Ioana Dîhoiu din Râșnov un calendar românesc imprimat la tip. I. V. Socecu din București, care cuprinde fotografiile clare ale agitatorilor memorandumști cu inscripția „condamnații în procesul Memorandului“. Calendarul l-a cumpărat în Predeal în toamna trecută.

Fiindcă astfel de calendare ușor pot fi întrebuințate spre scopuri de agitație contra statului și fiindcă pașnicele relațiuni dintre naționalități pot fi turburate, mai ales că toți condamnații sunt prezentați ca martiri ai națiunii române, am aflat de bine să ordon autorităților comunale să caute astfel de calendare, cum și alte scrieri ce nu pot fi permise...“ (No. 232/1895 pres.).

După cercetări zelose același primpreztor raportează la 1 Mai 1895 că în Râșnov s'au mai confiscat 5 calendare. Au fost trimise Parchetului Brașov. — (No. 2750/1895).

La 3 Mai 1895 Ministerul de Interne cu No. 793/1895 pres. — avizează pe prefect că a sosit la Brașov un transport mai mare de cărți din București,

între care mai multe contra statului, ca d. ex. discursul parlamentar al lui I. Brătianu, în multe exemplare. Se da ordin de confiscare.

Panica îl cuprinde din toate părțile.

Revizorul jud. Brașov raportează la 10 Mai 1895 cu No. 537, că agitațiile valahe se extind și printre copiii de școală, cărora li se distribuie imprimare „de preamărire a martirilor ce luptă pentru națiunea română“. Se răspândesc scrisorile litografiate ale președintelui Ligii Culturale V. Urechie — cu chipurile lui Traian și Decebal, cu lupoaica și Romulus și Remus.

Poate și mai mare primejdie reprezentau *corpurile delict*, semnalate de primpreztorul din Sercaia, care trimite Căp. orașului Brașov două pachete *foițe de țigări*, aflate în prăvăliile din plasa sa și procurate prin Dușoiu Ioan și Harth Carol dela „Pomul verde“ din Brașov. (No. 3604. 13 VIII 895).

Căpitanul poliției transpune cauza subprefectului spre cercetare. Crima o prezintă chipul lui A. Cuza de pe picul foitelor, care este și marca fabricantului. (No. 2952 1895. — 17 VII).

Toți primpreztorii din județ se pun pe lucru și raportează mereu de rezultate. (No. 6442 din 8 VIII 1895 Satulung. Cel din Feldbăra cu No. 72 la 21 aug. 1895).

În cele din urmă Ministerul de Interne cu No. 983 Pres. din 6 Sept. 1895 încunoștințează pe prefect că „foițele de țigarete“ raportate de el nu sunt identice cu cele semnalate în circularul 983. Totuși, pentru viitor, se interzice vânzarea oricăror foițe cu inscripții și chipuri românești sub sancțiunea ridicării brevetelor.

Și goana ne bună continuă. *Păzitorii ideii de stat național unitar* răstoarnă rafturile tuturor dughenelor din județ — ca să surprindă și distrugă dușmanul, — uitându-și vorba scripturii că „*Pleirea ta din tine, Israele!*“

La microscop

Unde ești Pestalozzi?

Monica pleacă la plimbare cu mătușica ei, și e radioasă. Știe că mătușica, bună cum e, o să-i facă toate gusturile. O să-i ia toate revistele dela chioșc, o să-i dea o porție dublă de înghețată, o să-i ia poate și vreo jucărie, dacă or mai fi magazinele deschise...

Un domn grăbit, trecând pe lângă ele, o lovește pe Monica destul de tare la picior, și-și vede de drum, fără să-și ceară măcar scuze.

Iute din fire Monica se 'n furie ca un cocoșel și ar vrea să se răzbune pe cineva.

— Ce-al face tu Lala dacă te-aș lovi eu tare la picior?

N'aș face nimic, fiindcă aș ști că nu m'al lovit dinadins.

Monica nu e mulțumită cu răspunsul.

— Dar dacă te-aș lovi dinadins?

— Nu te-aș mai lua altădată la plimbare.

— Nu m'ai bate? se miră nepoțica.

— Tu nu știi că eu nu te bat nici odată?

Monica chibzuește o vreme în tăcere, apoi decretează pe un ton categoric:

— Vezi Lala, mie-mi trebuie oameni mai severi!

Matei Lupu

Un an de muncă

Asociațiunea „Astra“-Brașov în 1942/1943

— Urmare. —

II. Biblioteca publică.

Despre această instituție, cu peste 25.000 volume, nu vom spune decât că în ultimul timp atât de mult s'a îmbogățit, încât nu mai avem unde pune cărțile. Ceea ce nu însemnează că nu vom lua măsuri care să ne asigure dezvoltarea așa cum o dorim noi.

Cea mai mare donațiune din anul acesta este a Prefecturii orașului Brașov, care ne-a donat biblioteca ei aproape în întregime.

Dintre edituri purtăm recunoștință „Casei Școlilor“ care, prin d-l Emanoil Bucuța ne trimite tot ce apare acolo. La fel, „Academia Română“ ne trimite cărțile ei, prin grija ce ne-o poartă președintele Inaltei Instituțiuni, d-l prof. Ion Simionescu. O listă statistică a donatorilor se anexează acestui raport.

III. Muzeul „Astrei“.

Se discută problema unui mare muzeu central al Brașovului. Baza acestuia n'o poate forma decât inventarul nostru, a cărui valoare s'a ridicat considerabil. Despărțământul nostru oricând are material de muzeu pentru 10—12 săli mari. Din lipsă de spațiu, deocamdată adunăm tot ce ne interesează Țara Bârsei, rămânând la vechea credință, că nu, e rostul nostru de a face altceva, înainte de a ne aduna în săli de muzeu specificul regiunii.

Chiar dacă ideea unui muzeu central al Brașovului se va realiza — și noi o dorim — secțiile „Astrei“ rămân proprietatea ei.

IV. Serbări, manifestații culturale-naționale.

Două din ele au fost de mari proporții și cu răsunet.

La 1 Decembrie 1942 comemorarea

unirii Transilvaniei a fost organizată la Brașov cu concursul organizației „Muncă și Lumină“ conferința fiind ținută de d-l prof. Ion Colan.

La 2 Mai 1943 o serbare cu caracter cultural a fost transformată de „Astra“ într'o mare manifestație națională, în care mulțimea vorbitorilor care aderau la acțiune s'au solidarizat cu lupta noastră pentru totala reîntregire. La serbare au luat parte delegați numeroși din toate satele județului.

Programul ambelor serbări, în anexe. Ambele manifestațiuni au avut răsunet și în presă.

V. Universitatea muncitorească.

Spre a contrabalansa propagandă prielnice ideilor ce se vântură, am pus bazele unei universități muncitorești, cu rostul de a îndruma muncitorimea spre o reîntegrare în năzuințele de totdeauna ale neamului.

Împreună cu „Muncă și Lumină“ au fost organizate 12 conferințe, în sala „Astra“, cu subiectele pe care le dăm în tabelul dela anexe. Colaborarea continuă și anul acesta, iar în ziua când muncitorul fabricelor noastre va avea în casa lui și „Gazeta Transilvaniei“, așa cum o preconizăm, se poate spune că un pas greu a fost făcut și poate și un pericol a fost atenuat.

VI. Activitatea cartierelor Brașovului.

Cercul cultural „Astra“ Brașov-Vechiu, reorganizat după moartea preotului Dr. Petru Debu, condus astăzi de d-l Dr. Cornel Voicu și de protopopul Aurel Nistor și Inv. Traian Popa s'a așternut pe lucru. Un ciclu de 12 conferințe au fost ținute în iarna aceasta și câteva serbări, s'a înjghebat un cor al „Astrei“, s'a îmbogățit Biblioteca și se lucrează cu stăruință pentru terminarea monumentalei Case culturale, pentru care anul acesta și despărțământul nostru a donat 200.000 lei.

Cercul cultural „Astra“ Blumăna a organizat un ciclu și mai mare de conferințe prin președintele lui, pr. I. Tohăneanu.

Față de aceste două organizațiuni active, a treia și cea care ar trebui să stea în fruntea tuturor, ȘCHEIUL, se pare că nu a ajuns încă la o solidarizare a oamenilor pentru cele culturale trebii.

VII. Școlile țărănești.

Ca niciodată, anul acesta au funcționat în județul Brașov 5 (cinci) școli țărănești de femei și mixte cu peste 300 de eleve și elevi și anume la: CODLEA, VLĂDENI, ȚÂNȚARI, CRISTIAN și PREJMER.

Programul a fost întocmit de noi, dar fiecare organizație l-a adaptat nevoilor locale.

Fiecare școală a primit ca ajutor din partea noastră câte 20.000 lei, deci 100.000 lei, plus 1000 kgr. semințe de în și cânepă, distribuite elevelor școlilor. Programul detaliat al școlii din Prejmer a fost publicat și în „Gazeta Transilvaniei“.

Durata fiecărei școli a fost de 4—5 săptămâni.

Cum, în medie, numai lecțiuni-conferințe teoretice s'au ținut la fiecare școală câte 40—50, rezultă că numai la aceste școli s'au ținut peste 200 de conferințe, plus lecțiunile practice.

Dacă organizarea și alimentarea cu conferențiarul a acestor școli a fost posibilă, aceasta se datorește în primul rând Prefecturii județului Brașov, care ne-a pus la dispoziție cu o largă înțelegere, și ori de câte ori am avut nevoie, mijloacele de transport în mod gratuit.

Așa a fost sub vechiul prefect, col. D. Craiu și așa conlucrăm și astăzi cu d-l prefect Manole Enescu, fapt pentru care le mulțumim și aici.

— Va urma. —

Contra scribilor mercenari...

de Ion Berciu

Continuare din pag. 1-a

Îngâmfarea lor de altădată se transformă pe fiecare zi într'o umilință servilă: șobolanii simt că primejdia se apropie, dar credincioși firii lor, stau în cloacă, rozând înainte.

Cei care au scris, în durere, în sfântă comuniune cu idealul permanent al acestui neam, nu pot avea față de gloata scribilor mercenari, mari de tot sau mici de tot, decât un infinit dispreț, ca pentru orice epavă, fără conștiință, fără morală și fără suflet.

Cariere lor nefastă e pe sfârșite... Uitați-vă cum încep să fugă...

Abonații brașoveni

sunt rugați să-și achite abonamentul la administrația gazetei — B-dul Regele Ferdinand nr. 12 — fără a mai aștepta să le vină acasă incasatorul nostru care, din cauza lipsei de oameni, a primit, în cadrele „Astrei“, o altă însărcinare.

PAGINA MUNCITORULUI

muncă și lumină

Universitatea liberă muncitorească

de M. Someșan

La 3 Oct. a. c. se va inaugura cel de al doilea ciclu al Universității libere muncitorești din Brașov.

Experiența dobândită de-a-lungul anului trecut, a înlesnit conducătorilor vieții spirituale muncitorești, stabilirea unui plan de acțiune mai cuprinzător sub raportul informației culturale, și mai plăcut sub raportul satisfacțiilor de ordin artistic. Muncitorii vor avea prilejul să asculte cuvântul limpede și documentat al unor oameni pentru care adevărul românesc este singura năzuință.

Conferințele sunt astfel alcătuite, încât auditorii întregului ciclu vor dobândi, pe lângă cunoștințele deschizătoare de minte și de inimă, o viziune omogenă și întreagă asupra adevărului social românesc.

În locul completărilor cinematografice din anul trecut, programul va fi încadrat de șezători ale secțiilor Muncă și Lumină din întreprinderi, mult mai gustate și mai prețuite de către muncitorii noștri. În cuprinsul acestor șezători, secțiile din întreprinderi vor avea prilejul a înfățișa celor ce vor frecventa prelegerile universității, cele mai izbutite realizări ale lor, de muzică, declamație, cântec și joc.

Universitatea liberă muncitorească este o instituție de documentare științifică, de culturalizare și de prestigiu pentru toate categoriile de muncitori. Existența ei într'un oraș industrial cum este Brașovul, răspunde unor chemări de ordin multiplu, spiritual și practic, și înfățișează un adevărat certificat de trăire sufletească pentru vrednicii muncitori din întreprinderile industriale.

Printre celelalte instituții care se vor mai crea, Universitatea liberă muncitorească trebuie să rămână oracolul cel mai de seamă al nedumeririlor noastre. Căci cei ce ne vor vorbi acolo, sunt ei înșiși oameni legați de rosturile cele mai adânci ale pământului și ale neamului românesc.

Nimic lăaturalnic și nimic de prisos nu vom asculta acolo.

Universitatea liberă muncitorească ne cheamă la prelegerile sale.

Nu la discursuri ca pe niște partizan, ci la prelegeri, ca pe niște învățăceli dornici de cunoaștere adevărată.

Muncitorul român are încă multe lucruri de învățat.

Pentru demnitatea sa în complexul social românesc, pentru libera sa iluminare în domeniile minții și ale inimii, muncitorul român are, în Universitatea liberă muncitorească, pe cea mai înaltă și mai credincioasă călăuză a sa.

Cuvânt către muncitori

de Comandor Alex. Vodă
Inspector Regional M. L.

S'a scris stăruitor și se scrie mereu despre problemele muncitorești.

Nu se scrie însă cu socoteală și nu tot ceea ce se scrie ajunge la cunoștința majorității muncitorilor. De fapt ar trebui să așteptăm toți, pentru a se convinge despre cele ce s'au făcut, se fac și se intenționează a se face pentru ei.

Ceea ce interesează și convinge mai mult decât orice, sunt realizările.

Fiecare om să-și cunoască drepturile dar și datorile, să cunoască ce se face pentru el, dar să fie prezent și activ el însuși pentru interesele lui.

Invităm să dea concurs cât mai mulți, prin discuții care să aducă lumină, la problemele ce interesează muncitorimea. Ceea ce interesează în discuțiile ce se vor ridica sunt principiile și faptele, nu persoanele. Polemicile personale produc discordie, sunt inutile, deci vor fi eliminate din preocupări.

Acesta este rolul „Paginei Muncitorului” din „Gazeta Transilvaniei”.

Am ales soluția unei pagini a muncitorului și nu o revistă sau ziar al muncitorului, deoarece muncitorul este un cetățean ca toți ceilalți și deci are nevoie de toate informațiile ce le dă un ziar, rămânând ca specificul muncitoresc să fie tratat de „Pagina Muncitorului”.

Pentru Regiunea Brașov ne-am adresat „Gazetei Transilvaniei” pentru a da ospitalitate acestei pagini, deoarece această publicație, în cei peste 100 de ani de apariție, s'a menținut permanent pe linia trasată de întemeietorul ei, Gheorghe Barițiu, pe linia dreaptă și neșovăielnică a intereselor naționale, interese care sunt și trebuie să fie ale fiecărui muncitor român.

Prin aceasta nu dorim a micșora cu nimic meritele tuturor celorlalte publicațiuni.

Pe viitor, în această Gazetă, fiecare muncitor va găsi, pe lângă materialul de informație generală și câte ceva din: detalii asupra organizării și întrebuirii timpului său liber, explicațiuni în legătură cu legislația muncitorească, lămuriri asupra problemelor sociale românești care sunt strict legate de realitatea istorică și de necesitatea coeziunii naționale, îndrumări pentru asigurarea vieții muncitorilor prin întreg ansamblul asistenței (socială, medicală, ocrotire, educație și pregătire profesională, educație fizică,

etc.), precum și circulările Inspectoratului Regional „Muncă și Lumină” Brașov, care vor avea conținut de interes general pentru toate secțiile sau toți muncitorii din această regiune.

Ne dăm seama că acțiunea noastră începe în timp de războiu, când toate condițiile de viață pretind ceva excepțional. Aceasta nu ne descurajează și nu ne produce îndoieli. Dimpotrivă.

Tocmai aceste vremuri excepționale de războiu, când sacrificiile aduse de noi pentru țara noastră, pentru ființa neamului nostru, ne îndatorează ca umăr la umăr, suflet lângă suflet și inimă de român, fără nicio considerare la categoria de muncitori din care facem parte, să ne străduim ca nicio jertfă să nu fie zadarnică, nicio muncă să nu fie inutilă familiei și neamului. Ziua păcii trebuie să ne găsească uniți, convingși de dreptatea cauzei noastre, hotărâți a continua lupta din toate puterile pentru propășirea neamului, pentru ridicarea omului, familiei și colectivității, pentru unirea tuturor, fără deosebire, într'o țară care să cuprindă toată suflarea românească și spațiul necesar dezvoltării lui.

Crezul fanatic în împlinirea idealului național trebuie alimentat zi de zi, dela cel mai fraged românăș până la cel mai încercat luptător de pe orice tărâm de apărare și de câștigare a drepturilor noastre.

Niciun suflu de îndoială, niciun cuvânt de critică nedreaptă, nicio faptă fără rost să nu turbure armonia care ne va duce sigur spre împlinirea dreptății.

Program de realizări practice, educarea și învățarea muncitorului român să se prețuiască pe el, familia și neamul, naționalizarea politicii muncitorești române, organizarea timpului liber pentru a schimba odihna trândavă sau distracția brutală, cu o recreație și distracție care să-i dea bucurie de viață lui și familiei lui.

Aceasta va fi linia conduitei noastre.

Inimă de muncitori

Au trecut câteva luni dela întâmplarea pe care de abia astăzi am ajuns s'o pot însemna aici, cu dragă și recunoscătoare slovă.

N'am să fac greșala de a porni cu laude asupra unor oameni pe care fapta lor îi laudă îndeajuns.

Muncitorii Gârbă Dumitru și Ciurezu Vasile, camarazi de lucru în fabrica de motoare a uzinelor I.A.R. Brașov, au pornit, în pragul primăverii trecute, să strângă bani mărunti din rândurile alor lor, pentru a se putea apropia cu danie, după veche cuviință românească, de suferința mândră a răniților noștri. Și dia agoniseala lor, puțină dar îngreuiată de evlavioasă bucurie, muncitorii Gârbă Dumitru și Ciurezu Vasile au cumpărat cărți potrivite, cărora le-au mai adăugat apoi altele, datorite de oficiul Muncă și Lumină, precum și de secția M. L. a fabricii unde lucrează.

N'a fost nevoie de nicio stăruință.

Nu s'a găsit nimenea să nu le suradă cu frățietate și să nu picure un ban în căsul de inimă curată al celor doi strângători.

A trecut multă vreme de atunci, dar adevărul și frumusețea sufletului nu se învechește niciodată.

Și de aceea, eu nu m'am gândit să fi întârziat când deabea astăzi am ajuns a însemna aici, cu dragă și recunoscătoare slovă, fapta cea fără nevoie de laudă, a lui Gârbă și Ciurezu.

T. Frăsineanu

Muncitori sunt toți cei care prin muncă cinstită câștigă existența lor și a familiei lor.

Muncitor este acela care muncește pământul (agricol), acela care muncește în atelier, fabrici, mine, (industrial) și acela care muncește cu condeiul (intelectual).

Așa înțelege „Muncă și Lumină”.

Infrățirea și conlucrarea tuturor va întări neamul.

CAMARADERIE...

de T. M. Welther

Am citit, mai zilele trecute, ordinul circular al Ministerului Muncii, Direcția Oficiului Muncă și Lumină, prin care se menționează fapta de luminată înțelegere a unor muncitori din uzinele „Schram, Huttli și Schmidt” din Topleț jud. Severin.

Oamenii aceștia, fără de niciun alt indemn decât acela al inimii, și fără niciun gând fățarnic, s'au pornit să aline, cu dania lor de muncă și de bani, singurătatea amară a văduvei și a feciorului lui Ciocărlie Ion, camaradul lor de uzină, căzut în văltoarea războiului din răsărit.

Am citit circulara, lapidară și cuprinzătoare ca un ordin de zi, și am simțit că fapta camarazilor lui Ciocărlie Ion nu trebuie să rămână închisă în rândurile unei circulări oficiale. E prea

multă inimă în fapta muncitorilor din Topleț, pentru ca gândurile noastre să nu întârzie ingenunchiate în preajma strădaniei lor. Căsuța pe care vor ridica-o văduvei și fiicăiașului lui Ciocărlie Ion, oricât de chivernisită și de arătoasă ar fi ea, nu va putea să cuprindă decât foarte puțin din prețul sufletesc al daniei lor.

Căsuței aceleia, pe care o vor tudnici cu banul și cu palmele lor, îi răspunde în suflet, acolo unde se îndreptățește viața noastră cea de din-afară, o așezare mândră și daurită ca un palat din poveste.

Căci darul muncitorilor din Topleț nu a crescut din prisosul bogăției. Ei înșiși, oameni cu multă drămuire la chimir, n'au pregetat să dea dintr'ale trebuinței lor, pentru a aduce un licăr

de bucurie în viața stingheră a soției și a copilului camaradului erou.

Un cuvânt puternic, miruit de dragostea și de bărbăția jertfelnicului tărâm al bătaliei, ne vine în minte, acum, după ce am cunoscut pornirea îndreptătoare și caldă din inima lucrătorilor toplețeni

Camarad...
Cuvântul acesta nu e de leagăn chiar românesc.

În vârtejul luptei, când sângele și s'a pornit șipot și brancardierii au fost ei înșiși prăvăliți de schije, or au întârziat prin alte smârcuri după gemete încă și mai adânci decât al tău, și se întâmplă să uiți câte ceva din cele învățate la orele de „teorie” și strigătul tău ajunge a fi același cu al plăeșilor și al dorobanților de pe timpuri: frate... măi frate...

Iar pentru infrățirea voinicească, străbunii și basmele au urzit cuvântul cel fără de asemănare în nicio limbă de pe pământ: frate de cruce.

Camarad înseamnă cam același

lucru. Legământ bărbătesc de bucurie sau de durere aprinsă, juruință de sânge și de duh la pragul aceluiași năzuință.

Camaraderia este disciplina com-simpțită.

Este adevărul sufletească a fiecărui, în vederea strădaniei obștești. Nu pot fi camarazi decât oamenii care se înțeleg între ei, se iubesc și se ajută până la jertfire, în lumina jurământului legământ al bătaliei.

Muncitorii din Topleț s'au învrednicit a aduce în viața lor de liniștită și rodnică trudă, mireasma grea a sufletului ostășesc.

Ei au înțeles că înaintea desăvârșitei dăruiri a soldatului, muncitorii din patrie nu trebuie să pregete a-și cântări bucuriile de îndestulare și de odihnă, cu talantul greu al sângelui care se varsă într'u tihna și mândria noastră a tuturor.

Muncitorii din Topleț, prin fapta lor — modestă dar plină de tălc înalt

O problemă ce trebuie să ne preocupe

Exodul celor porniți dela țară și angajați în diferite întreprinderi, fie la oraș, fie la unele centre industriale din provincie, după cum se vede, nu se mai poate stăvili. Se pune însă întrebarea cum se face educația acestui element, pentru ca să nu ajungă pradă unor curente primejdioase.

Înainte vreme, eram îngrijorați numai de faptul, că se pierd atâtea elemente bune dela țară și că această slăbire din punct de vedere biologic în scurt timp se va solda cu o scădere a puterii de viață a neamului. Azi ne-am împăcat, cât de cât, și cu această anomalie. Nu ne rămâne decât, să le creăm acestora cele mai prietenoase condiții de desvoltare și în privința vieții morale religioase, ca să nu ne trezim odată că am pregătit terenul prielnic pentru ideologii anarhice. Nu ne-am putea nicidecum împăca cu gândul ca acestor lucrători să le fie denegate condițiile unei educații religioase-morale. Ba chiar ca ei să fie împiedecați în înviorarea vieții lor creștine. Cum, adică, să nu se lase ca lumina vieții lui Hristos să încălzească sufletul celor ce-și asigură existența ta?!

Aici, unde munca brută întunecă sufletul, unde mașinile închid porțile idealismului, să nu li se îngăduie să soarbă și ei aroma învățaturii creștine, și să nu li se dea puțința să se încălzească la flacăra rugăciunii creștine?! E atât de necesară lumina lui Hristos acestor muncitori, căci ea face să se deschidă sufletele închirite ca niște corole bătute de razele de soare.

Și, când te gândești că în primul rând însași întreprinderea e cea care profită din aceasta, adică din această creștere, în duh religios.

Se știe anume că omul cu inclinații religioase e mai conștiințios în îndeplinirea datorințelor sale profesionale! Deci e absolut de lipsă ca lumina lui Hristos să pătrundă cât mai adânc în suflete. Altfel se instăpânește în ele, o animalitate, o atmosferă de mecanizare, care înstrăinează pe om, de ce are el mai frumos, de idealismul curat, care îi înalță sufletul la Dumnezeu. Tot ea e cca eare trebuie să-i procure o mare parte de mulțumire de viață. Ori, aceasta o și caută muncitorul cu toată râvna și are tot dreptul la ea.

Cele spuse mai sus credem că nu pot fi indiferente niciunui bun Român. Nu putem sta nepăsători la această problemă, ce privește întronarea unui duh de viață creștină în pătura muncitoare, dacă nu vrem să ne înstrăinăm cu totul această clasă socială dela care așteptăm, cu tot dreptul, o întărire în cele ale economiei naționale.

Pr. Gh. Fl. Preșmereanu

Numai Asociațiunea transilvană „Astra” ne ajută; se gândește cineva la asta?

ca o troiță străbună — au răsădit în cuprinsul muncii românești pe cea dintâi și cea mai frumoasă dintre florile sufletului de ostaș: camaraderia.

Și acum, la urmă, pentru ca icoana daniei lor să fie desăvârșită, să ne întorcem în vreme și în adevăr românesc, și să scriem așa cum ne îndeamnă inima:

— Frate, măi frate din Topleț, lângă mulțumirea femeii și a copilului lui Ciocârlie Ion, v'o trimitem acum și pe a noastră. Căci gândul vostru bun nu este dintr'acelea care rămân în țarcul vreunei întâmplări din cele multe, ci este înalt și stăpânitor ca albastrul cerului și este cuprinzător și tare ca o catapeteasmă adevărată a mândriei și a nădejilor românești...

Eroii noștri

Crisbav

Mirea Nicolae

soldat din Bat. 2 V. M.

Născut la Crisbav în 1919, fiul lui Nicolae și al Elenei, necăsătorit, în serviciul Societății Româno-Americane din București, Mirea Nicolae pleacă în linia întâia a frontului unde cade eroic la 27 Iulie 1941.

Faptele sale de arme, cum și abnegația jertfei pentru idealul suprem al neamului. i-au adus din partea oastei biruitoare „Virtutea Militară” cl. II. — Post Mortem — iar din partea neamului luminoasă și veșnică pomenire.

Primăria Comunei Zărnești
Județul Brașov

No. 1469/1943.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că, în ziua de 16 Octombrie 1943, orele 10, se va ține în localul acestei primării, licitație publică, cu oferte închise, pentru vânzarea terenului viran, înscris în cartea funduară a comunei Zărnești Nr. 578, sub Nr. top. 1058/1, în suprafață de 100 m. p. situat pe strada G-1 Averescu Nr. 403, între proprietățile Dr. Oct. Boș, evaluat la suma de 50.000 Lei.

În caz că licitația de mai sus nu va avea rezultat, se va ține a doua licitație la data de 27 Octombrie 1943, orele 10, fără altă publicare.

Zărnești, la 24 Septembrie 1943.

Primar,
Dr. Zevedeu Aldeșiu

Notar,
Iosif Mînea

La Liceul de fete „Pr. Elena” din Brașov, este vacant postul de mecanic la calorifer pe data de 1 Octombrie a.c. Informațiuni în fiecare zi de lucru la cancelaria școlii.

Primăria Comunei Zărnești
Județul Brașov

Nr. 1637/1943.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică că în ziua de 12 Octombrie 1943, orele 10, se va ține în localul acestei primării, licitație publică cu oferte închise, pentru arendarea chioșcului din piața comunei, de sub Nr. casel 895.

Arendarea se face până la 31 Martie 1945.

Prețul de strigare este de 3.000 Lei tunar.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primărie

Zărnești, la 24 Septembrie 1943.

Primar,
Dr. Zevedeu Aldeșiu

Notar,
Iosif Mînea

Reintors din concediu

Doctorul ARITON

medic primar la Spitalul Mărzescu își rela consultațiunile în Str. N. Iorga No. 22

Cinema „ASTRA” Dela 30 Sept.

Ultimul termen pentru viza Livretelor Militare

Marele Stat Major prin ordinul Nr. 121.657 din 1943 a aprobat ca viza Livretelor Md. E. și a Carnetelor Md. E. 1. să se execute până la data de 30 Septembrie 1943.

Ofițerii și Subofițerii de rezervă și Trupa dela vatră care din diferite motive nu au putut efectua viza pe anul 1943 până în prezent se vor prezenta până în seara zilei de 30 Septembrie 1943 la sediul Cercului Teritorial Brașov între orele 7.30-12.30 dimineața și 16.30-20 după masă pentru a li se efectua viza anuală.

Publicațiunile referitoare la viza Livretelor Md. E. și a Carnetelor Md. E. 1. pe anul 1943 rămân în vigoare cu prelungirea până la 30 Sept. 1943.

Se atrage atențiunea celor ce intenționează să se prezinte la viză sau să se prezinte și declară, sau au declarat nume sau adresa false cu scopul de a se sustrage dela îndatoririle militare, că vor fi dați în judecata Curții Martiale.

Primăria Comunei Zărnești
Județul Brașov

Nr. 2697/1943.

Publicațiune

Primăria comunei Zărnești vinde prin licitație publică cu oferte închise, în ziua de 11 Octombrie 1943, orele 10, în localul primăriei, un taur de vacă scos din montă, cu prețul de strigare de Lei 85 kg greutate vie.

În caz că licitația de mai sus nu va avea rezultat, se va ține a doua licitație în ziua de 22 Octombrie 1943, orele 10, fără altă publicare.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primărie.

Zărnești, la 12 Septembrie 1943.

Primar,
Dr. Zevedeu Aldeșiu

Notar,
Iosif Mînea

Sanatoriul Dr. Dogariu

Chirurgie — boli de femei și nașteri.

Secția chirurgie (operații) condusă de Dr. VASILE DOGARIU medic operator.

Secția boli de femei și nașteri condusă de Dr. PETRE BORGEA, fost asistent universitar, ginecolog-mamoș.

B R A Ș O V
STR. GENERAL AVERESCU 11
Telefon 3602

CONTABILI

Se angajază: 4 contabili(e) cu bune cunoștințe în contabilitate și materiale, 1 ajutor de inginer cu practică, 1 desenator. — A se adresa „Industria Lemnului din Codlea”.

Vindem 2 aparate Autocalor puțin întrebuințate AC 2 și AC 3 LETEA ZĂRNEȘTI.

Dactilograf (ă) să cunoască perfect germana și româna caută urgent Fabrica de Hârtie Letea Bacău.

Salariu 20.000 lei, plus locuință, încălzit și luminat. Oferta și copiile de pe acte vor fi adresate Direcțiunii Fabricii Bacău.

Informațiuni

Economatul județean în local nou

Se aduce la cunoștința onor membri ai Economatului Județean că, Economatul și-a mutat magaziele în noul local din Palatul Prefecturii, în care până acum a fost restaurantul Popa. Fiind asortat cu tot felul de mărfuri, atât în secția de coloniale și alimente, cât și în cea de manufactură, stă cu plăcere la dispoziția membrilor săi, cu începere de luni 27 Septembrie.

Deschiderea noului local s'a făcut luni 27 Sept. la orele 11 a. m. 1943.

Avizăm on. membri că pentru provincie, articolele raționalizate se vor distribui numai în zilele de miercuri și vineri, în care zile membrii din oraș sunt rugați ca numai în mod excepțional și în cazuri de urgență să facă uz de serviciile Economatului.

Distribuirea mărfurilor se va face numai pe baza de legitimații dela Economat.

Comitetul

Muzicale

Miercuri, 29 Sept. a. c. la ora 9 seara va avea loc în sala „Astra” un mare CONCERT dat de artistul George Nicolescu-Basu cu concursul d-nei Emilia Guțianu. La pian maestrul Radu Carp dela Opera Română. Se vor executa bucăți celebre din Verdi, Grieg, R. Strauss, Rossini, Brahms, Brediceanu, Drăgoi, Kiriac și alți compozitori.

Bilete la agenția teatrală Maria Băcilă. Telefon 35-37.

Sfințire de Capelă

Din inițiativa Comandantului și Ajutorului de Comandant al Lagărului de prizonieri Feldioara-Brașov — ajutat de preotul Ilie Ioanovici, — s'a înălțat în incinta Lagărului, într'un cadru pitoresc, o Capelă.

Construcția și picturile s'au executat de către prizonierii de războiu.

Această capelă, clădită cu scop de a servi ca locaș de închinare, retragere și reculegere sufletească prizonierilor aflați în lagăr, se va sfinți în ziua de 30 Oct. 1943 ora 9, prin I. P. Sf. Arhiepiscopul și Mitropolitul Ardealului Nicolae, și în asistența reprezentanților Armatei și binecredincioșilor întru Domnul.

Posturi vacante

Inspectoratul Regional al Muncii Brașov, aduce pe această cale la cunoștința amatorilor că, la oficiul de plasare din comuna Zărnești, județul Brașov, ce va lua ființă în curând, sunt vacante: 1 post de subșef de birou și un post de om de serviciu.

Menționăm că pentru ocuparea postului de subșef de birou se cer cel puțin 8 clase de liceu.

Relațiuni se pot primi dela Inspectoratul Muncii Brașov, Str. Nicolae Iorga Nr. 24, în toate zilele de lucru în orele de birou 8-14.

Cinema „ARO”

prezintă dela 25 Sept.

Romanța unui surâs

cu: MARIANNE HOPPE
FERDINAND MARIAN
PAUL DAHLKE

Cronica Războiului

Neînțelegeri...

După întoarcerea d-lui Churchill la Londra trei au fost evenimentele petrecute în viața politică engleză: declarațiile premierului britanic, remanierea guvernului și declarațiile d-lui Eden.

Despre declarațiile d-lui Churchill ne-am ocupat în cronica precedentă.

Remanierea guvernului a fost provocată de moartea ministrului de finanțe sir Kingsley Wood. Demnitatea de ministru de finanțe în Anglia urmând imediat după cea de prim-ministru, el este cel care precede la șefia guvernului, într'o eventuală vacanță. Noul ministru de finanțe este d-l John Anderson care a fost până acum lord-președinte al Consiliului de coroană. Așa fiind, cabinetul de războiu al d-lui Churchill este compus din următoarele personalități: John Anderson, Eden, Bevin, Atlee, Morrison, Littleton și Casey. Într'o telegramă a agenției Rador, transmisă din Berlin, se vorbește că treburile ministerului de externe englez vor fi soluționate de doi miniștri ai acestui departament: d-l Eden și d-l Law. Totodată se precizează că această dublare se datorește faptului că d-l Eden a fost deseori criticat în ultima vreme și că aceste critici au culminat cu crizele permanente din guvernele emigraților, cu desfășurarea evenimentelor din Italia și cu relațiile dintre Anglia și Statele Unite.

Referitor la această din urmă vină d-l Eden a declarat într'un recent discurs: *nu este de vină Anglia că nu s'a ajuns la o înțelegere deplină cu Moscova.*

Nemulțumirile Moscovei au pornit dela faptul că anglo-americanii au atacat în Mediterana și nu în Vestul Europei așa precum ceruseră sovieticii. Nemulțumirea de până acum a Moscovei a fost alimentată și de declarațiile d-lui Cordell Holl, ministrul de externe al Statelor Unite, care a precizat politica viitoare a Americii față de popoarele lumii. Se știe că ministrul englez a expus un punct de vedere însușit de Casa Albă.

Pentru îndulcirea raporturilor se află la Moscova cardinalul Spellman și tot pentru ajungerea acestui scop d-l Eden activează la perfectarea planurilor viitoarei conferințe care va avea loc între d-nii: Churchill, Roosevelt și Stalin.

Este semnificativă părerea revistei engleze „Economist” care, referindu-se la conferința în pregătire, scrie: *„Pentru organizarea Europei nu există decât două posibilități, adică împărțirea în sfere de interes, ceea ce ar duce în mod iremediabil la litigii, sau o organizare regională oarecare.*

Dacă marile puteri nu pot să se înțeleagă, discordia ar fi inevitabilă. Fiecare mare putere s'ar înconjura de un grup de state „suverane sau pe jumătate

suverane”. La început această politică ar avea un caracter defensiv, dar în cele din urmă ea ar putea să ducă la acțiuni ofensive. În cazul în care Sovietele nu ar fi dispuse să dea dovadă de oarecare mărinimie și nu ar voi să facă concensiuni emigranților polonezi, conferința nu va reuși din cauza acestui prim obstacol”, termină ziarul.

În privința Poloniei Anglia și-a spus cea dintâi cuvântul prin declararea de războiu Germaniei. Cum ar putea Anglia să accepte ca Polonia să fie ocupată de sovietici și deci să renunțe la independența unui stat pentru apărarea căruia Anglia n'a pregetat să ridice sabia?

Pentru Europa pericolul mare îl reprezintă Rusia Sovietică. Acest fapt l-a simțit țara noastră cu propriile ei teritorii. Noi nu ne-am fi aflat în războiu dacă vecinii hrăpăreți nu ne-ar fi atacat în mod mișelesc și nu ne-ar fi amenințat ființa noastră națională. Cine crede altfel se situează în afara idealurilor pentru care sângerează astăzi nația. S'a spus adeseori și este bine să se repete ori de câte ori se ivește prilejul: noi avem o singură politică, cea națională și un singur ideal, cel al granițelor etnice. Pentru aceasta armata și-a spus și își va spune cuvântul. Nu ne-a interesat și nu ne interesează niciun fel de împărțire a pământurilor ce nu ne aparțin și dorim ca înăuntrul granițelor, pentru apărarea cărora s'au jertfit milioane de soldați, să trăim liberi și independenți. De acest ideal sunt călăuzite toate popoarele Europei. Iată pentru ce ele ascultă cu nedumerire disputa dintre aliați, dar în același timp își strigă răspicat dreptul la viață liberă. Dorința de stăpânire teritorială și politică a neamurilor se va sfârâma de dreptatea cerească și de dărzenia popoarelor care urâsc sclavia și despotismul.

Libertatea Norvegiei

Un semn al prețurii libertății popoarelor îl dă declarația d-lui Adolf Hitler cu privire la poziția Norvegiei în Europa, declarație care a fost comunicată conducătorilor „Frontului Național” norvegian, de către d-l Quisling, preș. cons. de miniștri. Declarația Führerului are următorul cuprins: *„Suntem prinși într'o luptă pe viață și pe moarte contra bolșevismului și contrasprijinitorilor săi plutocrafi. Prețul pe care capitalismul anglo-american l-a promis de pe acum aliatului său iudaic din Moscova ca răsplată pentru atacul maselor bolșevice contra culturii și civilizației occidentale, este Europa.*

Povara decisivă a acestei lupte, cu toate sacrificiile ei enorme, este suportată de Germania. Știind că sfârșitul acestei lupte va hotărî soarta Germaniei, a popoarelor germanice și a întregului continent, poporul german este insuflit de hotărârea fanatică de a asuma și în viitor jertfele, având siguranța neclintită că această hotărâre va aduce, în cele din urmă, victoria și o urmare favorabilă pentru organizarea

de **Mardare Mateescu**

unei Europe pacifice, care va putea să și îndrepte toate forțele spre renașterea și propășirea ei morală și materială.

Voința neclintită a Führerului este ca după sfârșitul victorios al luptei să vadă o Norvegie națională și socială, liberă și autonomă”.

Diferite știri politice

La Manila a avut loc prima ședință solemnă a Adunării Naționale a Filipinilor care este compusă din 108 deputați. Sute de mii de persoane erau prezente în piața din fața clădirii unde s'a ținut adunarea. Președintele Laurel, ca și purtătorul de cuvânt al Adunării Naționale, d-l Aquino, au fost aclamați.

Cu privire la remanierea guvernului Badoglio, se desminte svonul după care contele Sforza ar fi acceptat să intre în guvern.

Guvernul Reichului german a recunoscut constituirea comitetului național din Tirana. În felul acesta statul albanez are o nouă conducere.

La Alger s'a semnat un acord provizoriu între reprezentantul personal al președintelui Roosevelt în Africa de Nord și reprezentanții comitetului dizident francez pentru ducerea războiului. Același acord va fi semnat și de Marea Britanie.

Din cauza foametei se va introduce starea de asediu în Bengal...

La Tokio a avut loc un consiliu de miniștri extraordinar.

Mersul războiului

În Italia, forțele nord-americane au atacat în sectorul Salerno, cuprins între golful cu același nume și golful Manfredonia. În *Venezia Orientala* trupele germane continuă înaintarea, după ce în prealabil au fost ocupate punctele principale situate de-a-lungul coastei. Partizanii comuniști au fost puși în imposibilitate de a săvârși acte de sabotaj. Trupele britanice presează în direcția Neapole.

Pe frontul de răsărit, după evacuarea orașelor Rostavl și Smolensk, se dau lupte îndârjite de-a-lungul fluviului Nipru. Trupele germane opun o înverșunată rezistență. Presiunea sovietică a continuat și la Capul de pod Cuban. În mod general frontul de răsărit a fost sensibil îndreptat spre Vest, iar știrile germane arată că, deocamdată, nu se poate preciza care va fi noua linie a frontului.

În Pacific, trupele japoneze au evacuat bazele dela Salamao și Lamao (Noua Guinee).

Aviația germană a bombardat Sudul Angliei, iar cea britanică a atacat teritoriul german, în deosebi orașele Hanovra și Oldenburg. De asemenea a fost bombardat Nantes (Franța).

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TEL. 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200